

TIESAS SPRIEDUMS (pirmā palāta)

2005. gada 26. maijā \*

Lieta C-283/03

par lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši EKL 234. pantam, ko *College van Beroep voor het bedrijfsleven* (Nīderlande) iesniedza ar lēmumu, kas pieņemts 2003. gada 27. jūnijā un kas Tiesā reģistrēts 2003. gada 30. jūnijā, tiesvedībā

**A. H. Kuipers**

pret

***Productschap Zuivel.***

TIESA (pirmā palāta)

šādā sastāvā: palātas priekšsēdētājs P. Janns [*P. Jann*], tiesneši K. Lēnartss [*K. Lenaerts*], H. N. Kunja Rodrigess [*J. N. Cunha Rodrigues*], K. Šimans [*K. Schiemann*] (referents) un M. Ilešičs [*M. Ilešič*],

\* Tiesvedības valoda — holandiešu.

ģenerālvokāte J. Kokote [J. Kokott],  
sekretāre M. F. Kontē [M.-F. Contet], galvenā administratore,

ņemot vērā rakstveida procesu un tiesas sēdi 2004. gada 28. oktobrī,

ņemot vērā apsvērumus, ko sniedza:

- A. H. Kaupersa [A. H. Kuipers] vārdā — A. Nūrdhauss [A. Noordhuis], *advocaat*,
- *Productschap Zuivel* un Nīderlandes valdības vārdā — H. Sevenstere [H. G. Sevenster] un J. van Bakela [J. van Bakel], pārstāves,
- Eiropas Kopienu Komisijas vārdā — T. van Reins [T. van Rijn], A. Stobiecka-Kuika [A. Stobiecka-Kuik] un H. van Flīts [H. van Vliet], pārstāvji, kam palīdz M. van der Vude [M. van der Woude], *advocaat*,

noklausījusies ģenerālvokātes secinājumus tiesas sēdē 2004. gada 16. decembrī,

pasludina šo spriedumu.

### Spriedums

<sup>1</sup> Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir par to, kā interpretēt Padomes 1968. gada 27. jūnija Regulu (EEK) Nr. 804/68 par piena un piena produktu tirgu kopīgo

organizāciju (OV L 148, 13. lpp.), kurā izdarīti grozījumi ar Padomes 1995. gada 29. jūnija Regulu (EK) Nr. 1538/95 (OV L 148, 17. lpp., turpmāk tekstā — “Regula Nr. 804/68”), kā arī EK līguma 92. pantu (jaunajā redakcijā pēc grozījumiem — EKL 87. pants) un EK līguma 93. pantu (jaunajā redakcijā — EKL 88. pants).

- 2 Šis lūgums ir iesniegts tiesvedībā starp A. H. Kaupersu un *Productschap Zuivel* (Piena produktu biroju) par minētās iestādes 1995. gada jūlijā un augustā veiktajiem ieturējumiem no cenas, kas maksājama Kaupersam par nepasterizēta piena piegādi.

### **Atbilstošās tiesību normas**

#### *Kopienų tiesiskais regulējums*

- 3 Regulas Nr. 804/68 3. pantā ir noteikts:

“1. Kopienai ik gadu līdz 1. augustam ir jānosaka piena pamatcena piena tirdzniecības gadam, kas sākas nākamajā kalendārajā gadā.

[..]

2. Pamatcena ir piena cena, kāda paredzēta visam ražotāju pārdotajam pienam piena tirdzniecības gada ietvaros Kopienas tirgū un trešo valstu tirgos.

3. Pamatcenu nosaka pienam ar 3,7 % tauku saturu, kas nodots pienotavā.

4. Pamatcenu nosaka atbilstoši procedūrai, kas paredzēta Līguma 43. panta 2. punktā.”

4 Regulas Nr. 804/68 5. pantā ir noteikts:

“Katru gadu vienlaikus ar piena pamatcenu un atbilstoši tai pašai procedūrai tiek noteikta intervences cena sviestam un sausajam vājpienam.”

5 Regulas Nr. 804/68 23. pantā ir paredzēts:

“Izņemot, ja šajā regulā ir paredzēts citādi, Līguma 92.–94. pants ir piemērojami 1. pantā minēto produktu ražošanai un tirdzniecībai.”

6 Minētās regulas 24. pants ir formulēts šādi:

“1. Izņemot, ja Līguma 92. panta 2. punktā ir noteikts citādi, ir aizliegts atbalsts, kura apmērs noteikts atkarībā no 1. pantā minēto produktu cenas vai daudzuma.

2. Ir aizliegti arī valsts veikti pasākumi, kas ļauj izlīdzināt 1. pantā minēto produktu cenas.”

7 5. panta noteikumi Padomes 1971. gada 29. jūnija Regulā (EEK) Nr. 1411/71, ar ko nosaka papildu noteikumus piena un piena produktu tirgu kopīgai organizācijai produktiem, kas atbilst kopējā muitas tarifa sadaļai 04.01 (OV L 148, 4. lpp.), ir šādi:

“1. Neietekmējot prasības, kas saistītas ar sabiedrisko veselību attiecībā uz cilvēku pārtikai piemērotu pienu, dzeramo pienu, izņemot nepasterizētu pienu, Kopienā var ražot tikai piensaimniecības uzņēmumi.

Samaksa par pienu, ko izmanto dzeramā piena ražošanai, tiek veikta atbilstoši sistēmai atkarībā no tā kvalitātes. Šai sistēmai ir jānodrošina, ka piens, ko izmanto kā izejvielu dzeramā piena ražošanai, atbilst noteiktiem nosacījumiem attiecībā uz tā kvalitāti, ieskaitot sastāvu.

[..]

3. Padome, ievērojot balsošanas procedūru, kas paredzēta Līguma 43. panta 2. punktā, izdod vispārīgas normas 1. punkta piemērošanai.

4. Speciālus noteikumus 1. punkta piemērošanai pieņem saskaņā ar procedūru, kas paredzēta Regulas (EEK) Nr. 804/68 30. pantā.”

*Nīderlandes tiesiskais regulējums attiecībā uz samaksu par nepasterizētu pienu atkarībā no kvalitātes*

- 8 Likuma par lauksaimniecības produktu kvalitāti (*Landbouwkwaliteitswet, Staatsblad 1971, 371. lpp.*) 2. pants ar grozījumiem, kas izdarīti ar 1993. gada 23. decembra likumu (*Staatsblad 1993, 690. lpp.*), atļauj pieņemt normas, kas attiecas uz lauksaimniecības produktu, tai skaitā piena un piena produktu, kvalitāti un kuru mērķis ir veicināt to pārdošanu. Šīs normas cita starpā var attiekties uz “samaksu, kas atkarīga no produktu kvalitātes”.
- 9 3. panta 1. punktā Lēmumā par lauksaimniecības produktu kvalitāti attiecībā uz nepasterizētu pienu un piena izstrādājumiem (*Landbouwkwaliteitsbesluit rauwe melk en zuivelbereiding, Staatsblad 1994, 63. lpp.*) ar grozījumiem, kas izdarīti ar 1995. gada 26. jūnija noteikumiem (*Nederlandse Staatscourant 1995, 122. lpp.*, turpmāk tekstā — “Noteikumi par lauksaimniecības produktu kvalitāti”), ir paredzēts:

“Par nepasterizētu pienu, termiski apstrādātu dzeramo pienu un produktiem uz piena bāzes ministrs var izdot normas, kas attiecas:

- a) [..] nepasterizēta piena gadījumā — uz samaksu, kas atkarīga no produkta kvalitātes;

[..]

- c) uz noteiktu saistītu uzņēmumu pienākumu maksāt COKZ [*Centraal Orgaan voor Kwaliteitsaangelegenheden in de Zuivel* (Piena produktu kvalitātes centrālā iestāde)] ieturējumus un citas summas, kas saistītas ar nepasterizēta piena kvalitāti, kā arī COKZ pienākumu izmaksāt noteiktiem ar to saistītiem uzņēmumiem piemaksas par nepasterizēta piena kvalitāti.”
- 10 Saskaņā ar Lēmuma par lauksaimniecības produktu kvalitāti 4. pantu ministrs tomēr var nolemt, ka šī paša lēmuma 3. panta 1. punktā paredzētās normas var pieņemt *Productschap* vadība, kas ir iestāde, kuras darbību regulē Likums par uzņēmumu organizāciju (*Wet op de Bedrijfsorganisatie*), kurā uzņēmumi ir sagrupēti atkarībā no produktiem.
- 11 *Staatssecretaris van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij* (lauksaimniecības, dabas aizsardzības un zvejniecības valsts sekretārs) izdeva Noteikumus par lauksaimniecības produktu kvalitāti attiecībā uz samaksu par pienotavām nododamo pienu atbilstoši tā kvalitātei (*Landbouwkwaliteitsregeling uitbetaling van boerderijmelk naar kwaliteit, Nederlandse Staatscourant 1994, 25. lpp.*). Ar šo noteikumu 2. pantu *Productschap voor Zuivel* (Piena produktu birojs, turpmāk tekstā — “*Productschap*”) tika piešķirtas pilnvaras, pieņemot noteikumus, izdot normas par samaksu, kas atbilst pienotavām nododamā piena kvalitātei, it īpaši attiecībā uz “ieturējumu veikšanu, kā arī piemaksu izmaksāšanu par kvalitāti”.
- 12 *Productschap* vadība izdeva 1994. gada noteikumus par lauksaimniecības produktu kvalitāti attiecībā uz maksājumiem atbilstoši kvalitātei (*Landbouwkwaliteitsverordening 1994, Uitbetaling van boerderijmelk naar kwaliteit, PBO blad 1994, afl. n°9, turpmāk tekstā — “1994. gada noteikumi”*). Šo noteikumu 2. panta 1. punkts ir formulēts šādi:

“Pienotava attiecīgajiem piena govju audzētājiem par šo pienu maksā atbilstoši tā kvalitātei saskaņā ar nosacījumiem, kas minēti šajos noteikumos vai kas pieņemti uz to pamata.”

13 1994. gada noteikumu 10. panta 1. punktā ir paredzēts:

“Piena kontroles stacija pēc kvalitātes pārbaudes rezultātiem veic novērtējumu atbilstoši sistēmai, ar kuru tiek noteikti standarti, ieturējumu punkti un citi piemērojamie ieturējumi un ko izveido direktors, konsultējoties ar COKZ.”

14 Saskaņā ar 1994. gada noteikumu 11. pantu:

“1. Pienotavas par periodu, kas noteikts divpadsmit nedēļu garumā, izmaksā piemaksas par kvalitāti piena govju audzētājiem, kas šajā periodā nav saņēmuši vairāk par vienu ieturējuma punktu un kuru piegādātajā pienā nav konstatētas antibiotikas [..];

2. Piemaksu par kvalitāti apmērs jānosaka uz 100 kg piena katrā reģionā, ko nosaka direktors, konsultējoties ar COKZ, tādā veidā, ka kopējais piemaksu par kvalitāti apmērs ir vienāds vai gandrīz vienāds ar visu periodā veikto ieturējumu apmēru.”

15 Ar 1995. gada 14. februāra lēmumu *Productschap* direktors noteica, ka visa Nīderlandes teritorija ir reģions 1994. gada noteikumu 11. panta 2. punkta izpratnē.



16 Minēto noteikumu 12. pantā ir noteikts:

“Pienotava, pamatojoties uz kopējo ieturējumu punktu daudzumu, veic ieturējumus par paraugu ņemšanas periodu, ko nosaka direktors, konsultējoties ar COKZ, no kopējā pienotavām nododamā piena daudzuma, ko šajā periodā piegādājis attiecīgais piena govju audzētājs, kā arī iespējamus ieturējumus attiecībā uz piegādi saistībā ar antibiotiku klātbūtni pienā.”

17 Lēmumā par kvalitātes pārbaudes biežumu un rezultātu novērtējumu (*Besluit vaststelling frequentie en beoordeling resultaten kwaliteitsonderzoek*) ar grozījumiem, kas izdarīti ar 1994. gada 19. jūlija un 1995. gada 15. februāra *Productschap* direktora lēmumiem, cita starpā ir noteikti piemērojamie ieturējumi.

18 Savos rakstveida apsvērumos šajā sakarā Nīderlandes valdība un *Productschap* norādīja, ka ieturējumu punkti tiek piemēroti atbilstoši tam, cik lielā mērā piegādātais piens neatbilst standartiem, nosakot ieturējumus NLG 0,02 apmērā uz kilogramu piena, kā arī punktu veidā. Atkāpjoties no šīs aprēķina metodes, katram kilogramam piena, kurā konstatētas antibiotikas, piemēro ieturējumus NLG 0,50 apmērā.

19 Minētā valdība un *Productschap* arī norādīja, ka, lai COKZ varētu aprēķināt piemaksu par kvalitāti apmēru uz 100 kg piegādāta piena, pienotavas paraugu ņemšanas perioda beigās tam iesniedz datus par katra piena ražotāja piegādātā piena daudzumu, ieturējuma punktiem un minētajā periodā veikto ieturējumu apmēru. Pēc šāda aprēķina veikšanas COKZ paziņo visām pienotavām kopīgo piemaksu par kvalitāti apmēru, kas tām jāizmaksā. Ja pienotavas veikto ieturējumu summa pārsniedz piemaksu par kvalitāti summu, kas tai jāizmaksā, tā šo starpību

pārskaita COKZ, bet tās pienākums ir šādi iegūtās summas pārskaitīt pienotavām, kurām ir jāizmaksā piemaksas par kvalitāti apmērā, kas pārsniedz to veikto ieturējumu summu.

## Pamata prāva un prejudiciālie jautājumi

- 20 A. H. Kaupers ir piena govju audzētājs Nīderlandē. Pēc vairākām piegādēm pienotavai *De Kievit* tā viņam 1995. gada 24. un 28. jūlijā, kā arī 1995. gada 8. un 15. augusta vēstulēs paziņoja, ka, ņemot vērā antibiotiku klātbūtni viņa piegādātajā pienā, tā, piemērojot 1994. gada noteikumu 12. pantu, veica ieturējumus no cenas, kas tai bija jāmaksā par šīm piegādēm, NLG 0,50 apmērā par kilogramu.
- 21 Kad COKZ kompetentās instances noraidīja A. H. Kaupersa sūdzību par šo lēmumu, viņš to viedokli apstrīdēja *Arrondissementsrechtbank te Groningen* [Groningenas Apgabaltiesā]. Šī tiesa 1999. gada 20. aprīļa lēmumā konstatēja, ka tā nebija kompetenta izskatīt šo lietu.
- 22 Šis lēmums tika atcelts apelācijā *Raad van State* [Valsts padomē], kas ar 2000. gada 16. maija spriedumu atcēla arī COKZ instanču lēmumus un noteica, ka A. H. Kaupersa sākotnējā sūdzība bija jānodod izskatīšanai *Productschap*, kas bija vienīgā iestāde, kuras kompetencē bija to izskatīt.
- 23 Minētajā spriedumā *Raad van State* īpaši precizēja: “[1994. gada noteikumu] [..] 12. pants noteikti uzliek pienotavai pienākumu veikt ieturējumus no kopējā pienotavām nododamā piena daudzuma, ko piegādājis piena ražotājs noteiktā periodā [..], un 11. pants — arī pārskaitīt piemaksas par kvalitāti, taču no noteikumu

konteksta izriet, ka lēmumi par šo pārskaitījumu un ieturējumiem bija [*Productschap*] ziņā. Noteikumus bija pieņēmusi [*Productschap*] vadība, un tieši šī vadība uzlika pienotavām tajos minētos pienākumus. No 12. panta izriet, ka *Productschap* direktors nosaka, kādi ieturējumi ir jāveic. Piemērojamo standartu un ieturējumu režīmu arī nosaka direktors. Pienotavas kā līgumslēdzējas puses piena produktu tirgū darbība aprobežojas tikai ar finanšu un administratīva atbalsta sniegšanu. Tai nav publisko tiesību kompetences noteikt citu tiesību subjektu juridisko statusu (tiesības un/vai pienākumus).”

24 Ar 2000. gada 20. decembra lēmumu *Productschap* atzina A. H. Kaupersa sūdzību par nepamatotu. Viņš šo lēmumu apstrīdēja *College van Beroep voor het bedrijfsleven* [Apelācijas tiesa tirdzniecības un rūpniecības jautājumos].

25 Šī tiesa vispirms atzina, ka par *De Kievit* pienotavas veiktajiem ieturējumiem no summas, kas pienācās A. H. Kaupersam, bija atbildīga *Productschap*.

26 Turklāt tā uzskatīja, ka Nīderlandes tiesiskais regulējums attiecībā uz samaksu par nepasterizētu pienu atkarībā no kvalitātes nepārkāpa ne Padomes 1990. gada 26. jūnija Regulu (EEK) Nr. 2377/90, ar ko nosaka Kopienas procedūru veterināro zāļu maksimāli pieļaujamo atlieku daudzumu noteikšanai dzīvnieku izcelsmes produktos (OV L 224, 1. lpp.), ne Padomes 1992. gada 16. jūnija Direktīvu 92/46/EEK, ar ko nosaka sanitārus noteikumus nepasterizēta, termiski apstrādāta piena un piena produktu ražošanai un pārdošanai (OV L 268, 1. lpp.), ne arī Padomes 1992. gada 16. jūnija Direktīvu 92/47/EEK par nosacījumiem islaicīgām un ierobežotām atkāpēm no noteiktiem Kopienas sanitārajiem noteikumiem piena un piena produktu ražošanai un pārdošanai (OV L 268, 33. lpp.). Saskaņā ar tiesas viedokli šie Kopienas tiesību akti faktiski neizslēdza to, ka nepasterizētu pienu, kas atbilda šādi noteiktām normām, nolūkā noteikt ražotājam maksājamo cenu varēja klasificēt atkarībā no tā kvalitātes.

- 27 Visbeidzot iesniedzējtiesa uzskata, ka minētais valsts regulējums nebija pretrunā arī Regulai Nr. 1411/71. Saskaņā ar tiesas viedokli regulas 5. pants uzliek dalībvalstīm pienākumu izveidot diferencētu samaksas sistēmu atkarībā no piena kvalitātes, ko izmanto dzeramā piena ražošanā, un ne šīs normas teksts, ne saturs neļauj uzskatīt, ka valsts samaksas sistēma atkarībā no kvalitātes, kas piemērojama pienam, kurš paredzēts citu piena produktu ražošanai, būtu pretrunā šīs normas mērķim, proti, nodrošināt augstas kvalitātes patēriņa produktu piedāvājumu.
- 28 *College van Beroep voor het bedrijfsleven* tomēr apšaubā šāda valsts regulējuma atbilstību Regulai Nr. 804/68, pirmkārt, ņemot vērā sekas, kādas tas varēja atstāt uz minētajā regulā izveidoto kopīgo cenu režīmu, un, otrkārt, to, ka valsts regulējumu varēja izmantot piena produktu cenas izlīdzināšanai, kas aizliegta šīs regulas 24. panta 2. punktā, vai atbalsta sniegšanai atkarībā no piegādātā piena cenas vai kvalitātes, ko aizliedz minētā panta 1. punkts.
- 29 Iesniedzējtiesa arī šaubās par to, vai ar minēto valsts tiesisko regulējumu ieviestās piemaksas neveidoja atbalstu Līguma 92. panta izpratnē un vai šīs regulējums tāpēc nebija jāpaziņo Komisijai, kā to paredz Līguma 93. panta 3. punkts.
- 30 Šādos apstākļos *College van Beroep voor het Bedrijfsleven* nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādus prejudiciālus jautājumus:

“1. Vai tāds ar pienotavai piegādāta nepasterizēta piena kvalitāti saistīts ieturējumu un piemaksu valsts režīms kā šajā lietā atbilst Regulai (EEK) Nr. 804/68 par

piena un piena produktu tirgu kopīgo organizāciju un it īpaši tās 24. panta 2. punktā minētajam aizliegumam “izlīdzināt cenas” [..]?

2. Vai tāds ar pienotavai piegādāta piena kvalitāti saistīts ieturējumu un piemaksu valsts režīms kā šajā lietā atbilst Regulas (EEK) Nr. 804/68 24. panta 1. punktā paredzētajam aizliegumam sniegt atbalstu?
  
3. Ja uz otro jautājumu tiek sniegta apstiprinoša atbilde — vai šāds režīms ir jāuzskata par atbalstu, kura īstenošana iepriekš ir jāpaziņo Komisijai saskaņā ar EK līguma 93. panta 3. punktu?”

### **Par jautājumu izskatīšanas kārtību**

31 Kā izriet no iesniedzējtiesas uzdotajiem jautājumiem, tā lūdz pārbaudīt pamata prāvā apstrīdēto valsts režīmu dažādu Kopienu tiesību normu aspektā.

32 Šajā sakarā jāatgādina, ka tiesvedībā, kas skar lauksaimniecības nozari, ko regulē tirgu kopīga organizācija, radusies problēma vispirms ir jāanalizē šajā aspektā, ņemot vērā EK līguma 38. panta 2. punktā (jaunajā redakcijā pēc grozījumiem — EKL 32. panta 2. punkts) paredzēto kopējās lauksaimniecības politikas ietvaros pieņemto speciālo normu pārākumu attiecībā pret Līguma vispārējām normām par kopējā tirgus izveidošanu (1979. gada 26. jūnija spriedums lietā 177/78 *Mc Carren, Recueil*, 2161. lpp., 9. punkts).

- 33 Šī principa piemērošana šajā lietā nozīmē, ka vispirms ir jāizskata pirmie divi jautājumi, kuri attiecas uz Regulā Nr. 804/68 izveidoto kopīgo cenu sistēmu un uz tās 24. panta 1. un 2. punktu, kā arī visām normām, kas ir ar šo regulu izveidotās tirgu kopīgās organizācijas neatņemama daļa (skat., pēc analogijas, iepriekš minēto spriedumu lietā *Mc Carren*, 10. punkts).
- 34 Šādu jautājumu izlemšanas kārtību nosaka vēl viens apsvēruma. Saskaņā ar EK līguma 42. pantu (jaunajā redakcijā — EKL 36. pants) tā VI sadaļas 1. nodaļa par konkurences noteikumiem attiecas uz lauksaimniecības produktu ražošanu tikai tiktāl, ciktāl to noteikusi Padome lauksaimniecības tirgu organizācijas noteikumu ietvaros. Šajā sakarā Regulas Nr. 804/68 23. pantā ir paredzēts, ka, izņemot, ja tajā ir noteikts pretējais, EK līguma 92.–94. pants (jaunajā redakcijā — EKL 89. pants) attiecas uz šajā regulā aptverto produktu ražošanu un tirdzniecību. No minētā 23. panta izriet, ka, lai gan Līguma 92.–94. pants pilnībā attiecas uz piena un piena produktu nozari, to piemērošana tomēr ir pakārtota nosacījumiem, kas regulē ar šo regulu izveidoto tirgu kopīgo organizāciju. Citiem vārdiem sakot, 92.–94. panta noteikumiem par atbalstu, uz kuriem pamatojas dalībvalstis, nevar būt prioritāte salīdzinājumā ar regulas normām par šīs nozares tirgu organizāciju (skat., pēc analogijas, iepriekš minēto spriedumu lietā *Mc Carren*, 11. punkts).
- 35 Tādējādi tas, vai būs jāizskata trešais jautājums, kurā paredzēta pamata prāvā apstrīdētā valsts režīma izvērtēšana atbilstoši Līguma 92.–94. pantam, ir atkarīgs no atbildes uz pirmajiem diviem iesniedzējtiesas jautājumiem.

### Par pirmo jautājumu

- 36 Kā īpaši izriet no iesniedzējtiesas lēmuma motīvu daļas, pirmais jautājums ir uzdots, lai noteiktu, pirmkārt, vai ar Regulu Nr. 804/68 izveidotais kopīgo cenu režīms

aizliedz tādu valsts izveidotu režīmu, kāds aprakstīts šī sprieduma 8.–19. punktā (turpmāk tekstā — “pamata prāvā apstrīdētais valsts izveidotais režīms”), kas paredz, ka pienotavas veic ieturējumus no cenas, kura jāmaksā piena govju audzētājiem, vai pārskaita tiem piemaksas atkarībā no to piegādātā nepasterizētā piena kvalitātes, un, otrkārt, vai minētās regulas 24. panta 2. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka šāds valsts izveidots režīms ir pasākums, kas ļauj “izlīdzināt to produktu cenas, kuri paredzēti šīs regulas 1. pantā”, ko šī norma aizliedz.

### *Par pirmā jautājuma pirmo daļu*

37 Runājot par pirmā jautājuma pirmo daļu, kas attiecas uz kopīgo cenu režīmu, kurš izveidots ar Regulu Nr. 804/68, vispirms, kā to ir norādījusi ģenerāladvokāte savu secinājumu 32. punktā, jāatgādina, ka no pastāvīgās judikatūras izriet — ja konkrētā nozarē ir pieņemta regula par tirgu kopīgu organizāciju, dalībvalstīm ir jāatturas no jebkādiem pasākumiem, kas varētu to pārkāpt vai ierobežot. Ar tirgu kopīgo organizāciju arī nav saderīgs tiesiskais regulējums, kas kavē tās darbību, pat tad, ja konkrētais jautājums attiecīgās organizācijas ietvaros nav izsmēļoši noregulēts (skat. it īpaši 1998. gada 19. marta spriedumu lietā C-1/96 *Compassion in World Farming, Recueil*, I-1251. lpp., 41. punkts un tajā minētā judikatūra).

38 Apgalvojot, ka valsts tiesiskajā regulējumā pieņemto normu, kas apstrīdētas pamata prāvā, vienīgais mērķis ir mudināt piena govju audzētājus piegādāt pienotavām tikai kvalitatīvu pienu, lai veicinātu tā pārdošanu, Nīderlandes valdība un *Productschap* tomēr atsaucās uz Tiesas pastāvīgo judikatūru, saskaņā ar kuru lauksaimniecības tirgu kopīgai organizācijai atbilstoši EK līguma 40. pantam (jaunajā redakcijā pēc grozījumiem — EKL 34. pants) nevar būt tādas sekas, ka tā pilnībā liedz lauksaimniecības ražotājiem piemērot tādu valsts tiesisko regulējumu, kuram ir citi

mērķi nekā kopīgai organizācijai, bet kas, ietekmējot ražošanas nosacījumus, var ietekmēt valsts ražošanas apjomu un izmaksas un tādējādi kopējā tirgus darbību attiecīgajā nozarē (skat. 1982. gada 1. aprīļa spriedumu apvienotajās lietās 141/81, 142/81 un 143/81 *Holdijk u.c.*, *Recueil*, 1299. lpp., 12. punkts, 1987. gada 6. oktobra spriedumu lietā 118/86 *Nertsvoederfabriek Nederland*, *Recueil*, 3883. lpp., 12. punkts, un 1997. gada 18. decembra spriedumu lietā C-309/96 *Annibaldi*, *Recueil*, I-7493. lpp., 20. punkts).

- 39 Minētā valdība un *Productschap* konkrēti uzsver, ka Tiesa saistībā ar valsts veiktiem pasākumiem attiecībā uz produktu kvalitāti, kas saturēja aizliegumu ražot sierus, kuru kvalitāte atšķirās no valsts regulējumā noteiktās, bija atzinusi, ka, nepastāvot Kopienas regulējumam par siera produktu kvalitāti, dalībvalstis saglabā pilnvaras piemērot šādas normas siera ražotājiem tās teritorijā (1984. gada 7. februāra spriedums lietā 237/82 *Jongeneel Kaas u.c.*, *Recueil*, 483. lpp., 12.–14. punkts).
- 40 Nīderlandes valdība un *Productschap* turklāt atgādina, ka pamatcena, kas minēta Regulas Nr. 804/68 3. pantā, atbilst Kopienas līmeņa politiskam mērķim un tā nenodrošina to, ka visi ražotāji katrā no dalībvalstīm gūs ienākumus, kas atbilstu šai pamatcenai (2003. gada 9. septembra spriedums lietā C-137/00 *Milk Marque* un *National Farmers' Union*, *Recueil*, I-7975. lpp., 88. punkts).
- 41 Tomēr jāatzīst, ka tiesību principi, ko šādā veidā min Nīderlandes valdība un *Productschap*, nebūt nav pretrunā tam, ka viens no galvenajiem tirgu kopīgas organizācijas mērķiem piena un piena produktu nozarē, kas izveidota ar Regulu Nr. 804/68, ir nodrošināt piena ražotājiem par šo produktu cenu, kura noteikta pēc pamatcenas, un ka mehānismi, kas izveidoti ar šo regulu un paredzēti šī mērķa sasniegšanai — tostarp it īpaši intervences cenas sistēma noteiktiem pārstrādātiem



produktiem, kas paredzēta minētās regulas 5. pantā, kā arī nodevas importa un atlīdzība eksporta gadījumos, — ir ekskluzīvā Kopienas kompetencē (šajā sakarā skat. 1979. gada 6. novembra spriedumu lietā 10/79 *Toffoli u.c.*, *Recueil*, 3301. lpp., 11. punkts).

- 42 Nīderlandes valdības un *Productschap* nosauktie tiesību principi arī nav tādi, kas varētu likt apšaubīt novērtējumu, saskaņā ar kuru nozarēs, ko aptver kopīgā organizācija, it īpaši, ja šī organizācija ir balstīta uz kopēju cenu režīmu, dalībvalstis nevar, pat ne ražošanas stadijā, pieņemot vienpusējas valsts normas, ietekmēt cenas veidošanas mehānismu, ko nosaka kopīgā organizācija (iepriekš minētais spriedums lietā *Toffoli u.c.*, 12. punkts; 1984. gada 7. februāra spriedums lietā 166/82 Komisija/Itālija, *Recueil*, 459. lpp., 5. punkts; 1988. gada spriedums lietā 127/87 Komisija/Grieķija, *Recueil*, 3333. lpp., 8. punkts, kā arī iepriekš minētais spriedums lietā *Milk Marque* un *National Farmers' Union*, 63. punkts).
- 43 Nenoliedzami, kā to atgādina Nīderlandes valdība un *Productschap*, Tiesa ir nolēmusi, ka valsts pasākumus, kas paredzēti, lai novērstu konkurences traucējumu dominējoša stāvokļa ļaunprātīgas izmantošanas dēļ, ko valsts tirgū ieņem lauksaimniecības kooperatīvs, samazinot tā ietekmi minētajā tirgū, kā arī ražotāju, kas ir tā dalībnieki, iespējas pacelt piena cenas virs robežas, kas atzīta par konkurētspējīgu, nevar uzskatīt par pasākumiem, kas ietekmē cenas veidošanas mehānismu, ko nosaka kopīgā organizācija, iepriekšējā punktā minētās judikatūras izpratnē. Šāda veida pasākumi paši par sevi neietekmē cenas veidošanu, bet ir paredzēti, lai saglabātu cenas mehānismu darbību nolūkā sasniegt tādu cenu līmeni, kas būtu gan ražotāju, gan patērētāju interesēs (iepriekš minētais spriedums lietā *Milk Marque* un *National Farmers' Union*, 64., 84. un 86. punkts).
- 44 Šajā gadījumā tomēr jāatzīst, ka atšķirībā no pasākumiem, kas bija apstrīdēti lietā, kurā tika pieņemts iepriekš minētais spriedums *Milk Marque* un *National Farmers'*

*Union*, vai aizlieguma ražot sieru, kas neatbilst noteiktiem kvalitātes standartiem, attiecībā uz ko Tiesa pieņēma iepriekš minēto spriedumu lietā *Jongeneel Kaas u.c.*, pamata prāvā apstrīdētais valsts izveidotais režīms, lai kāds būtu tā apgalvotais vai faktiskais mērķis, šādi ietekmē cenas veidošanas mehānismu, ko regulē kopīgā organizācija. Minētais režīms faktiski uzliek pienotavām pienākumu reizēm veikt ieturējumus no cenas, kas patiesībā pienāktos piena govju audzētājiem, ja izrādās, ka piegādātais piens neatbilst noteiktiem kvalitātes kritērijiem, reizēm izmaksāt audzētājam piemaksu par 100 kg piegādātā piena, ja tas atbilst šiem kritērijiem, papildus cenai, kas šim audzētājam patiesībā pienākas un kas tiek finansēta no ieturējumiem, ko veikušas Nīderlandes pienotavas sakarā ar nekvalitatīvā piena piegādi.

45 Šādā veidā minētā režīma sekas ir tādas, ka sasakaņā ar to iepriekš tiek noteikti konkrēti faktori, kuri ietekmē galīgās cenas noteikšanu, kas pienotavai jāmaksā visiem piena govju audzētājiem, kuri tai piegādā pienu.

46 Turklāt, kā Tiesa jau ir lēmusi, piena un piena produktu tirgu kopīgās organizācijas mehānismu galvenais mērķis ir ražošanas un vairumtirdzniecības stadijā sasniegt tādu cenu līmeni, kurā būtu ņemtas vērā gan kopumā Ķopienas attiecīgās nozares ražošanas, gan patērētāju, kā arī piegādātāju intereses, neveicinot pārpalikuma saražošanu (skat. 1981. gada 10. marta spriedumu apvienotajās lietās 36/80 un 71/80 *Irish Creamery Milk Suppliers Association u.c., Recueil*, 735. lpp., 20. punkts, un iepriekš minēto spriedumu lietā *Milk Marque* un *National Farmers' Union*, 85. punkts).

47 Tomēr tādu piemaksu izmaksāšana, kādas paredz pamata prāvā apstrīdētais valsts režīms, visiem piena govju audzētājiem, kas piegādājuši atbilstošas kvalitātes pienu Nīderlandē, piešķirot priekšrocības minētajiem audzētājiem, cita starpā var kaitēt šiem mērķiem. Vispār šajā sakarā jāatgādina, ka pamatcena, kas paredzēta Regulas

Nr. 804/68 3. pantā, ir noteikta standartizētam pienam, kas atzīts par raksturīgu visā Kopienā (1985. gada 9. jūlija spriedums lietā 179/84 *Bozzetti, Recueil*, 2301. lpp., 33. punkts).

- 48 Turklāt, kā pamatoti apgalvo Komisija, pamata prāvā apstrīdētais valsts režīms kavē cenas mehānismu, ciktāl tas attiecībā uz pienu, kas neatbilst noteiktiem kritērijiem un kas tādēļ ir mazāk piemērots vēlākai pārstrādei, un ko pienotavas var izmantot mazākā mērā, paredz cenas samazināšanu, no kuras ieguvēji ir nevis pienotavas, bet piena govju audzētāji, kas piegādājuši atbilstošu pienu, tādējādi liekot pienotavām segt izmaksas, ko tās radījušas, saņemot zemākas kvalitātes pienu.
- 49 Jānorāda, ka tirgu kopīgas organizācijas darbību un īpaši produkcijas cenas veidošanu principā nosaka tādas Kopienas vispārīgās normas, kas ietvertas vispārīgā regulā un kas katru gadu tiek pārskatītas, tāpēc noteikta iejaukšanās šajā darbībā ir iespējama tikai tam īpaši paredzētos gadījumos (1977. gada 25. maija spriedums lietā 77/76 *Cucchi, Recueil*, 987. lpp., 31. punkts).
- 50 Šajā sakarā attiecībā uz to, ka Regulas Nr. 1411/71 5. panta 1. punktā ir paredzēts, ka samaksa par pienu, ko piena pārstrādes uzņēmumi izmanto dzeramā piena ražošanai, ir pakļauta sistēmai, kura atkarīga no tā kvalitātes, jānorāda, ka šīs normas īstenošana, kā tas izriet no minētā panta 3. punkta, bija atkarīga no Padomes vēlāk pieņemtām vispārējām normām šī 1. punkta piemērošanai. Taču, kā to pareizi norādīja Komisija, Padome šādas normas nav pieņēmusi.

51 Regulas Nr. 1411/71 5. pantā patiešām ir redzams Kopienas likumdevēja nolūks izveidot šādu cenu sistēmu pienam, ko izmanto dzeramā piena ražošanai, kas, kā izriet no šīs regulas trešā apsvēruma, ir ļoti nozīmīgs iedzīvotāju pārtikas pamata produkts un ir pakļauts īpašām kvalitātes prasībām.

52 Tomēr šķiet — tā kā Kopienas izpildes pasākumi, kas paredzēti minētās regulas 5. panta 3. punktā, nav pieņemti, šāda sistēma, kura atšķirībā no pamata prāvā apstrīdētā valsts izveidotā režīma turklāt attiecās tikai uz pienu, kas paredzēts dzeramā piena ražošanai, nevīs citiem piena produktiem, nav ieviesta.

53 Kā to pareizi ir norādījusi Komisija un A. H. Kauperss, no iepriekš minētā izriet, ka uz pirmā jautājuma pirmo daļu ir jāatbild, ka kopējais cenu režīms, kas balstīts uz tirgu kopīgu organizāciju piena un piena produktu nozarē, kura izveidota ar Regulu Nr. 804/68, aizliedz dalībvalstīm arī ražošanas stadijā vienpusēji pieņemt normas, kas ietekmē cenu veidošanas mehānismu, ko regulē kopīgā organizācija. Šādam gadījumam atbilst pamata prāvā apstrīdētais režīms, ar ko, neskatoties uz tā apgalvoto vai faktisko mērķi, ir izveidots mehānisms, saskaņā ar kuru:

— pirmkārt, pienotavām ir jāveic ieturējumi no tām piegādātā piena cenas, ja tas neatbilst noteiktiem kvalitātes kritērijiem, un,

— otrkārt, noteiktā periodā visās pienotavās šādi iegūtā naudas summa, kas novērtēta kopumā, pēc iespējamās finanšu pārdales starp pienotavām ir jāsadala

vienāda apmēra piemaksu veidā, ko pienotavas izmaksā par minētajā periodā tām piegādātiem 100 kg piena tiem piena govju audzētājiem, kuri piegādājuši minētajiem kvalitātes kritērijiem atbilstošu pienu.

### *Par pirmā jautājuma otro daļu*

- 54 Tā kā atbilde, kas sniegta uz pirmā jautājuma pirmo daļu, liecina, ka ar Regulu Nr. 804/68 izveidotā cenu sistēma aizliedz izveidot tādu valsts režīmu kā pamata prāvā apstrīdētais, nav vajadzības atbildēt uz jautājumu, vai šāda režīma izveidošanu aizliedz arī šīs regulas 24. panta 2. punkts, un līdz ar to — uz minētā jautājuma otro daļu.

### **Par otro jautājumu**

- 55 Ar savu otro jautājumu iesniedzējtiesa pēc būtības jautā, vai Regulas Nr. 804/68 24. punkta 1. punkts, ar ko aizliedz atbalstu, kura apmērs tiek noteikts atkarībā no šīs regulas 1. pantā minēto produktu cenas vai kvalitātes, aizliedz valstij izveidot tādu režīmu, kāds apstrīdēts pamata prāvā, kas paredz piemaksu izmaksāšanu noteiktiem piena govju audzētājiem.

- 56 No atbildes, kas sniegta uz pirmā jautājuma pirmo daļu, izriet, ka ar minēto regulu izveidotā cenu sistēma aizliedz valstij šāda režīma izveidošanu. Šādos apstākļos vairs nav vajadzības atbildēt uz šo otro jautājumu.

### Par trešo jautājumu

- 57 Ar savu trešo jautājumu iesniedzējtiesa pēc būtības jautā, vai Līguma 92. pants un 93. panta 3. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka piemaksas, kas tiek maksātas piena govju audzētājiem ar nosacījumiem, kuri paredzēti pamata prāvā apstrīdētajā valsts izveidotajā režīmā, ir valsts atbalsts pirmās no šīm normām izpratnē, kas tādējādi ir jāpaziņo Komisijai atbilstoši otrajai no minētajām normām.
- 58 Ņemot vērā apsvērumus, kuri minēti šī sprieduma 31.–35. punktā, un atbildi, kas sniegta uz pirmā jautājuma pirmo daļu, pietiek atgādināt, ka atsaukšanās uz Līguma 92.–94. pantu nevar mainīt prasības, kas dalībvalstīm jāievēro, pamatojoties uz normām par tirgu kopīgu organizāciju piena un piena produktu nozarē, tāpēc nav vajadzības atbildēt uz trešo jautājumu.

### Par tiesāšanās izdevumiem

- 59 Attiecībā uz lietas dalībniekiem pamata lietā šī tiesvedība ir stadija procesā, kuru izskata iesniedzējtiesa, un tā lemj par tiesāšanās izdevumiem. Tiesāšanās izdevumi, kas radušies, iesniedzot apsvērumus Tiesai, kas nav minēto lietas dalībnieku tiesāšanās izdevumi, nav atlīdzināmi.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (pirmā palāta) nospriež:

**Kopējais cenu režīms, kas balstīts uz tirgu kopīgu organizāciju piena un piena produktu nozarē, kura izveidota ar Padomes 1968. gada 27. jūnija Regulu (EEK) Nr. 804/68 par piena un piena produktu tirgu kopīgo organizāciju, kurā izdarīti grozījumi ar Padomes 1995. gada 29. jūnija Regulu (EK) Nr. 1538/95, aizliedz dalībvalstīm arī ražošanas stadijā vienpusēji pieņemt normas, kas ietekmē cenu veidošanas mehānismu, ko regulē kopīgā organizācija. Šādam gadījumam atbilst pamata prāvā apstrīdētais režīms, ar ko, neskatoties uz tā apgalvoto vai faktisko mērķi, ir izveidots mehānisms, saskaņā ar kuru:**

- pirmkārt, pienotavām ir jāveic ieturējumi no tām piegādātā piena cenas, ja tas neatbilst noteiktiem kvalitātes kritērijiem, un,
  
- otrkārt, noteiktā periodā visās pienotavās šādi iegūtā naudas summa, kas novērtēta kopumā, pēc iespējamās finanšu pārdales starp pienotavām ir jāsadala vienāda apmēra piemaksu veidā, ko pienotavas izmaksā par minētajā periodā tām piegādātiem 100 kg piena tiem piena govju audzētājiem, kuri piegādājuši minētajiem kvalitātes kritērijiem atbilstošu pienu.

[Paraksti]